

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. XIX. De Lectione Martyrologii. Exemplorum quanta sit vis. De Cruciatibus sanctorum Martyrum. De usu, & ritu legendi Martyrologium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

ut qui dedit nobis veræ fidei Sacramenta cognoscere, gratiæ quoque præsidia conferat, quatenus fidem nostram animet actio, probet charitas. Illa enim dumtaxat fides in pretio habenda est, quæ per dilectionem operatur.

§. XIX.

DE LECTIONE MARTYROLOGII.

Exemplorum quanta sit vis. De cruciatibus sanctorum Martyrum. De usu & ritu legendi Martyrologium.

I. **R**ectè à quodam dictum est, longum iter per præcepta, breve per exempla esse. Ideò veterum Sanctorum vitas literarum monumentis mandari voluit Spiritus sanctus, ut quam quisque vivendi rationem elegit, eam ex propriis exemplis exploret, & dirigat ad veritatem, ut sanctus (b) Nilus scribit. Et ut docet (c) Symmachus Papa, illa monita discipulorum conscientiam erudiunt, quæ probantur exemplo. (d) Sine pudore invitat ad innocentiam, qui illam fuerit ipse sectatus. Nescio quo pacto tenacius hæret doctrina operum, quam verborum, atque illi verè docent, qui cum dixerint, quid faciendum sit, probant faciendo: quos magis admireris cum videris, quam cum audieris. Magnus. (e) Basilius pietatis studiosos ad Sanctorum exempla consideranda eleganter hortatur, quia sicut pictores, inquit, cum imaginem ex imagine pingunt, exemplar identidem respectantes lineamenta ejus transferre conantur magno studio ad suum opificium: ita qui sese meditatatur omnibus numeris virtutis absolutum reddere, velut simulachra quædam spirantia & actiosa Sanctorum vitas respicere oportet, probaque opera illorum sua imitando facere. Non ignoravit Ecclesia

a Senec. Epist. 6. b Nilus in lib. ascetico. c Symmach. Ep. 2. d Seneca, Ep. 53. e Basil. Epist. 1. ad Gregor.

sancti Spiritus magisterio edocta hoc saluberrimum bene vivendi documentum, ideoque præcepit, ut quotidie in divinis Officiis Sanctorum memoria è Martyrologio recitaretur, ut audientes beatorum Martyrum, aliorumque piorum hominum invicta certamina, ad patientiam & fortitudinem excitaremur. Ecce enim pugiles Christi Tyrannorum rabiem experti, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt. Alii fustibus cæsi, sagittis confixi, unguis ac pectinibus excarnificati, torcularibus pressi, ignibus consumpti fuerunt. Alii stipitibus affixi, ferarum dentibus discerpti, ponderibus gravati, altero brachio vel summis pollicibus appensi, trochleis elevati, testaceis fragmentis dilaniati. Alii pugnis contusi, veribus transfixi, ardentibus laminis facibusque combusti, ad metalla damnati, in mare demersi, capillis suspensi, lapidibus obruti, in equuleo extensi, melleque peruncti sub ardentissimo solis æstu vesparum moribus objecti. Quid sanctas Virgines memorem, quibus evulsi dentes, excisa lingua, amputata mammilla? Quid universam illam tyrannicæ crudelitatis supellectilem numerem, nervos, pedicas, numellas, manicas, fustes, catenas, vincula, lora, virgas, scorpiones, sartagines, tauros æneos, craticulas, lebetes, galeas ignitas, tela, gladios, exilium, carcerem, & mortem denique ipsam, quæ sola mitis fuisse inter tot supplicia videtur? Omitto sanctorum Confessorum prolixum, & incruentum martyrium, eorumque omnium, qui Deo placuerunt, angustias, afflictiones, vigiliis, jejunia, silentium, nuditatem, & innumeras tribulationes. Hæc utique cogitatio omnem nobis torporem ex animo excutiet, acerrimosque ad virtutem stimulos admovebit. Quid enim dicturi sumus, ait sanctissimus (f) Ephræm, in die illa horrenda extremi iudicii cum beatissimi Christi Martyres juxta solium gloriæ astantes ostendent vulnere suo,

f Ephr. ser. de laudib. sanct. Mart.

rum, atrociumque cruciatuum, ac verberum cicatrices in suis corporibus relucentes? Nos, inquam, charissimi fratres, quid obsecro tunc ibi ostensuri sumus? quas illic virtutes proferemus? Num charitatem erga Deum, & proximum? num integram, inviolabilemque fidem? num voluntariam paupertatem, ac terrenorum omnium nuditatem? num fortè quietem, & tranquillitatem? num eleemosynas? num commiserationis affectum? numquid spiritum mansuetudinis? numquid orationes mundas? numquid compunctiorem salutarem? num vigiliis, lacrymas, & veram pœnitentiam? Felix profectò, atque beatus erit, quem ista ibi comitabuntur. Tunc sociabitur Sanctorum choris, qui eorum vestigia sequutus fuerit. Tunc participes passionum, erunt quoque præmii & coronæ consortes. Martyres enim, ut eleganter scribit [*g*] Salvianus, ad cœlestis regię januas gradibus pœnarum suarum ascendentes scalas sibi quodammodo de equuleis, catastisque fecerunt.

METRUM XLII.

Felices anima, quas nec mors dira, nec Orci
 Furor cruentus terruit,
 Non mundi vis tanta fuit, stygiique Tyranni,
 Ut corda eorum frangeret,
 Sed pœnis nutritur amor, vitæque periclis,
 Et sanguinis dispendio.
 Ut pelagi rupes, circum latrante procella,
 Crebris resistit fluctibus,
 Sic devota cohors, soboles generosa Tonantis,
 Immota cunctis ictibus,
 Horrenda genus omne necis, vitæque cadentis
 Annos fugaces despicit.

g Salvian. lib. 3. de provid.

Membra secet ferro, salientia viscera rostris
 Ferox satelles extrahat.
 Pectora dilaniet rigidis moribunda flagellis,
 Discerpat unguis genas,
 Congerat in ventrem liquefacti pondera plumbi,
 Tundatque terga fustibus,
 Torreat ignitis facibus, corrupta veneno
 Propinet ori pocula,
 Pectinibus carnem laceret, nexuque rotarum,
 Et bestiarum dentibus,
 Lumina deripiat, dentes evellat, & artus
 In frustra cunctos amputet:
 Attamen invictum patienti in pectore robur,
 Viresque servat integras,
 Statque animo constans Martyr, seivique laceffit
 Licetoris ad poenas manus.
 Heu quantum fremuit scelerata potentia Regum,
 Ut Christi amantes perderet!
 Quanta seges mortis, quam multa reperta supellex,
 Quae rumperet lethi moras!
 Ille suis pascit flammarum incendia membris,
 Sed crescit in flammis amor.
 Hic trabe suspensus caput inter sidera condit,
 Terram perosus impiam.
 Detracta cute regales ostentat honores
 Amictus ille murice.
 Quid memorem fumo extinctos, tetroque vapore,
 Taurisque clausos aneis?
 Quid pice perfusos? media quid in urbe protervus
 Ludibrio plebis datos?
 O nimium dilecta Deo, pars magna polorum
 Phalanx beata Martyrum:
 Non ego (si faciles superi mea vota secudent,
 Mihique dent pati, & mori)
 Non ego praevestra fortunam optavero regum,
 Vestrae coronae particeps.

Hoc nempe ad superos iter est. Iam claudite cœli

Viam, pœta, lacteam.

Sanguineam docuit Christus, Christumque sequuti

Quotquot fuerunt Martyres.

II Hic finis, & scopus est, ob quem Ecclesia singulis diebus post Primam legi voluit Martyrologium, ut eorum facta imitemur, quorum exitus admiramur. Præclarè (h) Augustinus: Solemnitates Martyrum exhortationes Martyriorum sunt: ut imitari non pigeat quod celebrare delectat. Illorum autem nomina anticipata lectione recitantur, quorum memoria sequenti die recolitur, quatenus venturæ festivitatis celebrationem digniori apparatu præveniamus. Post lectionem sequitur versus, quo pretiosam in conspectu Domini Sanctorum mortem commemoramus, qui pretio sanguinis emerunt immortalitatem. Tum ipsos exoramus, ut Dei clementiam nostris inclinent necessitatibus, quò vitæ hujus momento æternitatem acquirere valeamus. Ter deinde divinum imploramus adjutorium, ut in nomine sanctissimæ Trinitatis adversus diabolum, mundum, & carnem armati peccata præterita defleamus, præsentia detestemur, futura caveamus. Additur versus *Respice Domine in servos tuos*, quo omnes cogitationes, & operationes nostras ad finem dirigimus sempiternum. Post actum directionis solent Monachi longam audire lectionem ex regula S. Benedicti, quem usum commendat (i) Amalarius. Pro hac in Breviariis brevis lectio posita est ad Capituli absolutionem. Tandem omnium fratrum, familiarium, & benefactorum in pace quiescentium memoriam agimus, recitatis more antiquo eorum nominibus, qui ea die obierunt. In quem usum in antiquis Cœnobiis Necrologia sunt, in quibus fratrum, & benefactorum obitus describuntur. Hac ratione inchoata dies non nisi optimum finem for-

h Aug. ser. 47. de Sanctis, i Amalar. lib. 4. c. 1.

tiri poterit, quam à Sanctorum intercessionibus, & pia mortuorum recordatione auspiciati sumus. Primi qui scripserunt Martyrologium, fuerunt Notarii Romane Ecclesiæ tempore S. Clementis Papæ; non autem Eusebius, ut quidam perperam existimarunt, de qua re, & de variis Martyrologiis legendus Baronius in Præfatione, & Annotationibus Romani Martyrologii. S. (x) Cyprianus præcipit notari diem mortis cuiusque Martyris, ut eorum inquit commemorationes celebrare possimus. Magnus item (l) Gregorius scribit Eulogio Episcopo Alexandrino, qui petierat sibi transmitti Martyrum gesta ab Eusebio Cæsariensi collecta, dicens non extare Romæ huiusmodi librum: deinde addit: Nos autem penè omnium Martyrum distinctis per dies singulos passionibus collecta in uno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Missarum solemnia agimus. Non tamen in eodem volumine quis qualiter sit passus indicatur, sed tantummodò nomen, locus, & dies passionis ponitur. Unde fit ut multi ex diversis terris atque Provinciis per dies, ut prædixi, singulos, cognoscantur martyrio coronati. Porrò ritum legendi in Ecclesia Martyrologium antiquissimum esse constat ex regula Canonico-rum Grodegandi Metensis Episcopi cap. 18. ex vita quoque S. Bernardi Episcopi Hildesheimensis apud Brouverum in Sideribus Germaniæ. Hugo autem Menardus in notis ad Sacrament. S. Gregorii putat non fuisse in usu ante tempora Ludovici Pii.

x Cyprian. Epist. 37. l Greg. lib. 7. Ep. 29.